

Секція 3
РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

POJĘCIE RYZYKA PRZEDSIĘBIORSTWA

Chabaniuk O., PhD

Lwowski Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny

Ohirko I., Prof. dr hab

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu

Termin ryzyka jest znany od bardzo dawna, gdyż towarzyszy każdej działalności człowieka. Stanowi jedno z kluczowych kategorii na tle gospodarki światowej. Zagadnienie ma charakter złożony i wielopłaszczyznowy ze względu na szeroką skalę oddziaływania zarówno w dziedziny życia społecznego jak i ekonomicznego. W związku z tym, nie istnieje jedna, precyzyjna definicja.

Jak wiadomo, każda decyzja pociąga za sobą pewne ryzyko związane z brakiem uzyskania w przyszłości oczekiwanych efektów. Mimo stawianych celów i dążeniom ku realizacji, nie istnieje możliwość przewidzenia na chwilę obecną osiągniętych wyników. Zatem występuje element niepewności. Wobec tego brak kompletnych informacji może przyczynić się do poniesienia strat przez dany podmiot, np. przedsiębiorstwo. Słowo „ryzyko” czerpie swój początek od starożytności wyrazu „risicare”, czyli odważyć się [1, s. 11]. Wobec tego wiąże się z własnym wyborem a nie z przeznaczeniem. Można twierdzić, że kształtuje się przez horyzont czasowy.

Willet A. jako pierwszy utożsamia pojęcie ryzyka z niepewnością wystąpienia niechcianego zdarzenia, z którym występuje w ścisłym związek [2, s. 49]. Zauważa się, że wzrastający poziom prawdopodobieństwa nie odgrywa znaczącej roli na wielkość ryzyka. Następnie amerykański naukowiec F. H. Knight różnicuje dwa wyżej wymienione pojęcia. W swojej teorii podkreśla mierzalną postać ryzyka a zarazem niemierzalną niepewność określaną mianem sensu stricte. Z kolei J. Pfeiffer określa ryzyko jak pewną kombinację komponentów hazardu mierzoną przez

niepewność [1, s. 12]. Wynikać to może z faktu, iż w języku angielskim synonimem ryzyka jest słowo hazard.

Pojęcie niepewności prezentuje się w kategoriach psychologicznych, albowiem wyznaczane jest przez wiarę. Za źródło uważa się nieokreśloność, złożoność oraz nieciągłość zjawisk zarówno społecznych jak i ekonomicznych. Zatem podanie dokładnie sprecyzowanej miary w tym zakresie staje się bardzo trudne. W konsekwencji, stosuje się tutaj zamiennie definicji zawodności czy wątpliwości w odniesieniu do osoby bądź rzeczy.

Znany ekonomista J.M. Keynes zakładał w przypadku ryzyka możliwość przewidzenia prawdopodobieństwa, z jakim wystąpi dane zdarzenie [2 s. 54-55]. Zatem oceniano poziom za pomocą formuły matematycznej. Dla przykładu, prawdopodobieństwo wyrzucenia określonej cyfry kostką sześcienną do gry z wartościami od 1 do 6 wynosi 1/6. Inaczej wygląda sytuacja dla niepewności, albowiem brak danych o przyszłych zdarzeniach wyklucza opcję obliczenia prawdopodobieństwa wystąpienia. W konsekwencji, nieznaną jest cena kursu złotego czy baryłki ropy w perspektywie za kilka lat.

Podobnie jak pojęcie ryzyka, definicja przedsiębiorstwa nie posiada jednej definicji. Istnieje tu duża różnorodność. Jedną z przyczyn zaistniałej sytuacji jest odmienne podejście do zagadnienia przez wiele dyscyplin naukowych. Wymienia się tu m.in.: teorię ekonomii, nauki o zarządzaniu, cybernetykę, socjologię, prawo. Każda uwzględnia te elementy, które mają znaczenie z jej punktu widzenia.

Tradycyjna ekonomia neoklasyczna zakłada koncepcję przedsiębiorstwa o charakterze marginalistycznym. Jak wiadomo, każde przedsiębiorstwo kieruje się maksymalizacją zysków a minimalizacją kosztów.

W warunkach konkurencji doskonałej podejmuje się decyzje racjonalne w oparciu o dane porównawcze w zakresie relacji krańcowych kosztów a krańcowych przychodów czynników produkcji. Odnosząc się do zagadnienia zdefiniowania przedsiębiorstwa od strony nauk o zarządzaniu przedstawia się zorganizowaną jednostkę z przejrzystymi oraz konkretnymi zasadami racjonalności funkcjonowania.

Z cybernetycznego punktu widzenia porównuje się istnienie i funkcjonowanie firmy do żywego organizmu. Nastawiona jest na jak najdłuższy okres bytu. Zasilana jest z różnych źródeł. W przypadku wadliwości jakiegoś strumienia, system ma możliwość dalszego prosperowania – nie zanika. Dzięki takim zabiegom dochodzi do zabezpieczenia się przed ewentualnym upadkiem.

Zatem żywotność przedsiębiorstwa znacznie wydłuża się. Ponadto, sama w sobie wyodrębnia niemało podsystemów wzajemnie na siebie oddziałujących.

Źródła informacji:

1. Tarczyński W., Mojszewicz M. *Zarządzanie ryzykiem*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 2001.

2. Kaczmarek, *Ryzyko i zarządzanie ryzykiem. Ujęcie interdyscyplinarne*, Wyd. Difin, Warszawa, 2006.

APPLICATION OF INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES IN ENTERPRISE MANAGEMENT

Polupan V., CCM-26 group, **Nosulia O.**, CE-18 group
Scientific director – Ph.D. tech. Sciences, associate professor **S. Sorokina**
State Biotechnological University

Due to the continuous development of science and information systems, there is an active penetration of them into various fields. Modern enterprises use in their work information technology that solves various problems: from operational management of the enterprise to assistance in making management decisions.

Recently, with the significant growth of the market for new information products and their active use in leading companies, the issue of large-scale use of information technology in enterprise management is very common. The impact of information technology on the dynamics of growth of product quality of enterprises, especially in high-tech areas, in the coming years will be actively growing [1-3]. Therefore, one of the key tasks of improving the functioning of the enterprise is the effective use of information technology in the organization of its activities.

Today, the idea of an information system is formed as a system that can be implemented only with the help of computer technology. Despite the fact that at the moment companies mostly use information technology based on computer solutions, information systems can operate both with the use of technical means and without them.

In general, the modern information system of the enterprise should be considered as a software package consisting of separate modules that cover all areas of the enterprise and interact in real time, which allows timely and informed decisions at different levels of enterprise management. The information system of the enterprise should be based on such a